

Εργαζόμενοι νέοι — Στοιχεία και αριθμοί Έκθεση σε κινδύνους και επιπτώσεις στην υγεία

Η παρούσα έκθεση συνοψίζει έκθεση του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου Κινδύνων⁽¹⁾, η οποία περιγράφει την κατάσταση που επικρατεί στον τομέα της ασφάλειας και της υγείας στην εργασία σε σχέση με συγκεκριμένο κίνδυνο, τομέα ή ομάδα εργαζομένων. Αποτελεί μέρος ευρύτερου προγράμματος που στοχεύει στον έγκαιρο προσδιορισμό των αναδυόμενων τάσεων και κινδύνων στην εργασία, με σκοπό να διασφαλιστεί η καλύτερη στοχοθέτηση των πόρων και να καταστούν δυνατές ταχύτερες και αποτελεσματικότερες παρεμβάσεις.

Οι υπάρχουσες μελέτες σχετικά με τους επαγγελματικούς κινδύνους που διατρέχουν οι νέοι παρουσιάζουν ορισμένα μεθοδολογικά προβλήματα⁽²⁾. Η ελλιπής αναφορά στοιχείων μπορεί να οφείλεται στο γεγονός ότι οι εργαζόμενοι νέοι έχουν άγνοια της διαδικασίας υποβολής αναφορών και διαστάζουν να αναφέρουν τους κινδύνους με τους οποίους έρχονται αντιμέτωποι. Επιπλέον, σε επίπεδο ΕΕ, είναι δύσκολη η συγκέντρωση στατιστικών στοιχείων κατανεμημένων κατά ηλικία και συγκεκριμένων δεδομένων σχετικά με την έκθεση των εργαζόμενων νέων σε διάφορους κινδύνους⁽³⁾, ιδίως στους τομείς και στα επαγγέλματα όπου απασχολείται το μεγαλύτερο ποσοστό των εργαζόμενων αυτών. Πρόκειται συγκεκριμένα για τους τομείς των υπηρεσιών, της φιλοξενίας και του λιανικού εμπορίου. Υπάρχουν επίσης πολλοί παράγοντες σύγχυσης. Για παράδειγμα, το υψηλότερο ποσοστό των εργαζομένων που εκτίθενται σε θόρυβο εντοπίζεται στους τομείς των κατασκευών, της βιομηχανίας, της γεωργίας και των μεταφορών, ενώ ο υψηλότερος απόλυτος αριθμός των εν λόγω εργαζομένων παρατηρείται στον τριτογενή τομέα (πωλήσεις, προσωπικές υπηρεσίες, εκπαίδευση, υγεία και κοινωνική μέριμνα).

Ως εκ τούτου, η παρούσα έκθεση χρησιμοποιεί μη συγκρίσιμα στοιχεία, παραδείγματα από ένα μόνο κράτος μέλος, μεμονωμένες μελέτες, καθώς και μελέτες που δεν είναι βασισμένες σε επίσημα εθνικά στοιχεία, για να καλύψει τα κενά και να καταδείξει, έστω και μερικώς, την περιπλοκότητα της κατάστασης όσον αφορά την έκθεση των εργαζόμενων νέων σε κινδύνους.

Έκθεση σε κίνδυνο

Πηγές σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο δείχνουν ότι οι εργαζόμενοι νέοι είναι περισσότερο εκτεθειμένοι σε μια σειρά φυσικών παραγόντων κατά την εργασία, όπως ο θόρυβος, οι κραδασμοί, η θερμότητα ή το ψύχος και ο χειρισμός επικίνδυνων ουσιών.

Οι νέοι που εργάζονται σε ξενοδοχεία-εστιατόρια και στον τομέα των κατασκευών είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένοι στον δυνατό θόρυβο. Οι εργαζόμενοι νέοι είναι επίσης επιρρεπείς στον ακουστικό κλονισμό, καθώς πολλοί από αυτούς απασχολούνται σε κέντρα τηλεφωνικών κλήσεων.

© Κεντρική Επιθεώρηση Εργασίας, Υπουργείο Οικονομικών και Εργασίας, Αυστρία

Η έκθεση σε υψηλές θερμοκρασίες αποτελεί σύνθετο φαινόμενο σε υπαίθριες δραστηριότητες (γεωργία ή κατασκευές), τη βιομηχανία και τα ξενοδοχεία-εστιατόρια.

Οι επικίνδυνες ουσίες εμφανίζονται σε διάφορους επαγγελματικούς χώρους όπου απασχολούνται εργαζόμενοι νέοι. Σε αυτές περιλαμβάνονται οι χημικές ουσίες που χρησιμοποιούνται στη γεωργία και τις κατασκευές, τα προϊόντα καθαρισμού, η βενζίνη, οι διαλύτες και τα προϊόντα κομμωτηρίου.

Σύμφωνα με πορίσματα μελετών από ευρωπαϊκές και εθνικές πηγές, οι παράγοντες που σχετίζονται με εργασίες που απαιτούν σωματική δύναμη (όπως η εργασία σε επίμονες ή κουραστικές στάσεις του σώματος, ο χειρισμός βαρέων φορτίων και η επαναλαμβανόμενη εργασία) φαίνονται να εμφανίζονται συχνότερα στους εργαζόμενους νέους από ότι στο υπόλοιπο εργατικό δυναμικό. Ως εκ τούτου οι εργαζόμενοι νέοι διατρέχουν υψηλό κίνδυνο να αναπτύξουν μυοσκελετικές παθήσεις (ΜΣΠ) (περιλαμβανομένης της οσφυαλγίας). Μελέτες δείχνουν επίσης ότι οι εργαζόμενοι νέοι φαίνονται να είναι λιγότερο ενημερωμένοι σχετικά με τους επαγγελματικούς κινδύνους.

Καθώς οι ρυθμοί της ζωής και της εργασίας συνεχώς εντείνονται, οι νέοι πρέπει να εργάζονται όλο και πιο πολύ υπό πιεστικές προθεσμίες και με μεγάλη ταχύτητα. Και παρόλο που οι μελέτες δείχνουν ότι εργάζονται λιγότερες ώρες από το υπόλοιπο εργατικό δυναμικό, εργάζονται εντούτοις περισσότερο σε βάρδιες και έχουν ακανόνιστο ωράριο.

Οι εργαζόμενοι νέοι έχουν επίσης περισσότερες πιθανότητες να αναφέρουν το γεγονός ότι αποτέλεσαν αντικείμενο ανεπιθύμητων σεξουαλικών φιλοφρονησεων. Οι νέες γυναίκες με επισφαλή απασχόληση στον τομέα των ξενοδοχείων και των υπηρεσιών έχουν πολύ περισσότερες πιθανότητες να πέσουν θύματα σεξουαλικής παρενόχλησης.

Επιπτώσεις στην υγεία

Μη θανατηφόρα ατυχήματα

Στοιχεία τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο δείχνουν ότι οι εργαζόμενοι νέοι διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο να υποστούν εργατικό ατύχημα. Εντούτοις, τα ποσοστά και οι αιτίες των ατυχημάτων ποικίλλουν σημαντικά ανάλογα με τον τομέα και το επάγγελμα. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της ΕΕ⁽⁴⁾, το ποσοστό των μη θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων ήταν τουλάχιστον 40% υψηλότερο στα άτομα ηλικίας 18–24 ετών. Ιδιαίτερα οι νέοι άνδρες φαίνονται να αποτελούν ομάδα υψηλού κινδύνου όσον αφορά την ασφάλεια στην εργασία.

Θανατηφόρα ατυχήματα

Σύμφωνα με αριθμητικά στοιχεία της ΕΕ, οι εργαζόμενοι νέοι εμφανίζουν χαμηλότερα συνολικά ποσοστά θανατηφόρων ατυχημάτων. Τα αποτελέσματα αυτά συμφωνούν με στοιχεία από ολόκληρο τον κόσμο.

Ωστόσο, τα ποσοστά θανατηφόρων ατυχημάτων στους εργαζόμενους νέους μπορεί να είναι υψηλά σε ορισμένους τομείς. Το υψηλότερο ποσοστό παρατηρείται στη γεωργία. Ακολουθούν οι κατασκευές, οι μεταφορές και επικοινωνίες και οι μεταποιητικές βιομηχανίες. Οι κατασκευές είναι ο τομέας με τον υψηλότερο αριθμό θανατηφόρων ατυχημάτων στους εργαζόμενους νέους.

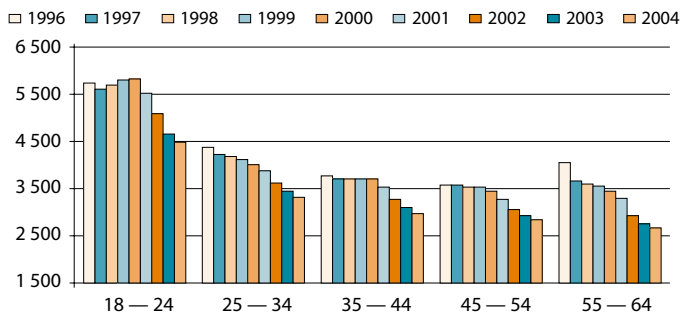
⁽¹⁾ <http://osha.europa.eu/publications/reports/7606507>

⁽²⁾ Breslin, F. C., Day, D., Tompa, E., Irvin, E., Bhattacharyya, S., Clarke, J., Wang, A., Systematic review of risk factors for work injury among youth, Τορόντο: Institute for Work and Health, 2005.

⁽³⁾ Εργαζόμενοι νέοι: εργαζόμενοι ηλικίας 15–24 ετών.

⁽⁴⁾ Ευρωπαϊκές στατιστικές σχετικά με τα εργατικά ατυχήματα (ESAW).

⁽⁵⁾ Γεωργία, μεταποιητικές βιομηχανίες, παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου και νερού, κατασκευές, χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή αυτοκινήτων οχημάτων, μοτοσικλετών και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης, ξενοδοχεία και εστιατόρια, μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες, ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμίσθωση και επιχειρηματικές δραστηριότητες.

Τυποποιημένο ποσοστό ατυχημάτων 1996–2004 [περισσότερες από τρεις ημέρες απουσίας, ανά 100 000 εργαζομένους και σε εννέα βασικούς κλάδους (*), ESAW]

Επιπλέον, προκαλεί ανησυχία το γεγονός ότι τα θανατηφόρα ατυχήματα στον τομέα της λιανικής πώλησης που οφείλονται στη χρήση βίας επίσης αυξάνονται σε ορισμένες χώρες, με αποτέλεσμα να παρατηρείται υψηλό ποσοστό θανατηφόρων ατυχημάτων με θύματα γυναίκες σε αυτό τον τομέα.

Επαγγελματικές ασθένειες και προβλήματα υγείας

Οι εργαζόμενοι νέοι διατρέχουν κατά μέσο όρο μικρότερο κίνδυνο να αναπτύξουν επαγγελματικές ασθένειες σε σύγκριση με τους μεγαλύτερους σε ηλικία εργαζομένους. Οι επαγγελματικές ασθένειες συχνά απαιτούν σωρευτική έκθεση ή/και μια λανθάνουσα περίοδο για να αναπτυχθούν, ενδέχεται δε να μην αναγνωριστούν σε όλες τις περιπτώσεις λόγω της ύπαρξης βραχυπρόθεσμων συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου.

Σύμφωνα με τη Eurostat και όσον αφορά τις ασθένειες στο χώρο εργασίας (EODS), οι πέντε πρώτες επαγγελματικές ασθένειες στους εργαζομένους ηλικίας 15–35 ετών είναι οι αλλεργικές αντιδράσεις, ο ερεθισμός του δέρματος, οι πνευμονικές παθήσεις, οι λοιμώδεις νόσοι και οι μυοσκελετικές παθήσεις (ΜΣΠ). Το 1999, το 86,5% όλων των αυτοαναφερόμενων προβλημάτων υγείας που οφείλονταν σε πνευμονικές παθήσεις και οδήγησαν σε απουσία από την εργασία μεγαλύτερη των δύο εβδομάδων αναφέρθηκαν από εργαζομένους ηλικίας κάτω των 25 ετών. Σχεδόν τα μισά από τα αυτοαναφερόμενα προβλήματα υγείας που οφείλονται στο άγχος, στην κατάθλιψη και τη νευρική κατάσταση και οδηγούν σε απουσία από την εργασία μεγαλύτερη των δύο εβδομάδων αναφέρθηκαν από εργαζόμενους νέους ηλικίας κάτω των 25 ετών (ποσοστό 48,9%).

Αν και τα αποτελέσματα αυτά δεν παρέχουν ακριβή στοιχεία για τους εργαζόμενους νέους, είναι ενδεικτικά της κατάστασης. Για παράδειγμα, η δερματίτιδα, οι παθήσεις των άνω άκρων και το άγχος είναι μερικές από τις βασικές αιτίες των ασθενειών που σχετίζονται με την εργασία στον τομέα του λιανικού εμπορίου.

Ανάγκη για πρόληψη και έρευνα

Στα πιθανά αίτια για τα υψηλά ποσοστά επαγγελματικών ατυχημάτων και τα προβλήματα υγείας που περιγράφηκαν πιο πάνω περιλαμβάνονται η έλλειψη πείρας εκ μέρους των εργαζόμενων νέων, η έλλειψη ωριμότητας τόσο σε σωματικό όσο και σε ψυχολογικό επίπεδο, η έλλειψη ευαισθητοποίησης σε ζητήματα που σχετίζονται με την ασφάλεια και την υγεία, καθώς και η αδυναμία των εργοδοτών να λάβουν υπόψη τους παράγοντες αυτούς, ώστε να παρέχουν κατάλληλη κατάρτιση, επίβλεψη και προφύλαξη και να τοποθετούν τους νέους σε θέσεις που τους ταιριάζουν. Οι σχετικοί με την εργασία κίνδυνοι που αντιμετωπίζουν οι εργαζόμενοι νέοι πρέπει να αντιμετωπίζονται με σοβαρότητα. Πολλοί από τους παράγοντες κίνδυνου εξακολουθούν να αποδίδονται στη ριψοκίνδυνη συμπεριφορά των νέων ή στον προσωρινό χαρακτήρα της απασχολήσής τους.

Ευρωπαϊκή Κοινότητα, 2006

Πρέπει να αναληφθούν συγκεκριμένες επικεντρωμένες δράσεις στην εκπαίδευση και την κατάρτιση, καθώς και στην καθημερινή πρακτική στους χώρους εργασίας.

Η έρευνα δείχνει επίσης ότι τα μέτρα αποκατάστασης ενδέχεται να μην επικεντρώνονται όσο χρειάζεται στους εργαζόμενους νέους, ενώ η μικρή διάρκεια των διαλειμάτων εργασίας για την ανάκτηση δυνάμεων ενδέχεται να δείχνει, και αυτή, έλλειψη ευαισθητοποίησης όσον αφορά τους κινδύνους στους οποίους είναι εκτεθειμένοι και τις συνέπειες των κινδύνων αυτών.

Γνωρίζοντας πού εργάζονται οι νέοι, μπορούμε να επικεντρώσουμε τις προσπάθειές μας σε συγκεκριμένους τομείς ώστε να βοηθήσουμε να βελτιωθεί η κατάσταση όσον αφορά την κατάρτιση και την πρόληψη στον τομέα της επαγγελματικής υγείας και ασφάλειας (ΕΥΑ). Γνωρίζοντας ποιοί είναι οι βασικοί κίνδυνοι για την υγεία, μπορούμε να ευαισθητοποιήσουμε τους εργοδότες και τους εργαζόμενους νέους σχετικά με αυτούς τους κινδύνους.

Μερικές συστάσεις για την έρευνα και την καθημερινή πρακτική:

- επικέντρωση σε τομείς στους οποίους οι εργαζόμενοι νέοι διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο·
- επικέντρωση στους σημαντικότερους κινδύνους, με απώτερο στόχο την ευαισθητοποίηση των εργοδοτών και των εργαζόμενων νέων·
- επικέντρωση στα γραφεία εύρεσης εργασίας, με απώτερο στόχο την ευαισθητοποίησή τους σχετικά με τους κινδύνους στους οποίους εκτίθενται οι εργαζόμενοι νέοι·
- εκπαίδευση επιθεωρητών στους τομείς στους οποίους απασχολούνται οι περισσότεροι εργαζόμενοι νέοι και στους κινδύνους που αντιμετωπίζουν·
- εξέταση των ειδικών αναγκών ειδικών ομάδων εργαζόμενων νέων (άνδρες-γυναίκες, μετανάστες κ.λπ.)·
- ιδιαίτερη προσοχή στους μερικώς απασχολούμενους και στους προσωρινά απασχολούμενους στις συμβουλές που θα παρασχεθούν· θα πρέπει να αναφερθεί πόσο σημαντικό είναι να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στους εργαζόμενους νέους, ενώ παράλληλα θα πρέπει να δοθεί ειδική καθοδήγηση στους εργοδότες, στους επιθεωρητές και τις υπηρεσίες πρόληψης·
- ένταξη θεμάτων που άπτονται των εργαζόμενων νέων στις κατευθυντήριες οδηγίες για την εργασία κατά βάρδιες·
- επαναπροσδιορισμός των πολιτικών για την αναπροσαρμογή και την απασχολησιμότητα όσον αφορά τα θύματα των εργατικών ατυχημάτων, με απώτερο στόχο να συμπεριληφθούν σε αυτές οι εργαζόμενοι νέοι· και τέλος
- ενσωμάτωση της ΕΥΑ στην εκπαίδευση· αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τα άτομα με επισφαλή απασχόληση, τα οποία λαμβάνουν λιγότερη κατάρτιση και προσεγγίζονται δύσκολα.

Πρόσθετες πληροφορίες

Η έκθεση συμβάλλει επίσης στην ετήσια εκστρατεία του οργανισμού, η οποία το 2006 ήταν αφιερωμένη στην προστασία των εργαζόμενων νέων στο χώρο εργασίας. Με το σύνθημα «Από την αρχή με ασφάλεια», πάνω από 30 χώρες συμμετείχαν ενεργά στη μεγαλύτερη ευρωπαϊκή εκστρατεία στον τομέα της υγείας και της ασφάλειας στην εργασία για την προστασία των εργαζόμενων νέων.

Οι πληροφορίες σχετικά με την απασχόληση και τους κύριους τομείς στους οποίους απασχολούνται εργαζόμενοι νέοι συνοψίζονται στο ενημερωτικό φυλλάδιο Facts 69: **Εργαζόμενοι νέοι — Στοιχεία και αριθμοί: απασχόληση νέων.**

Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με την ασφάλεια των εργαζόμενων νέων διατίθενται στη διεύθυνση: <http://ew2006.osha.europa.eu/>.

Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao

Τηλ. (+ 34) 94 479 43 60, φαξ (+ 34) 94 479 43 83

E-mail: information@osha.europa.eu

© Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία. Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής. Printed in Belgium, 2007

